

כשתשעה באב חל בשבת ונדחה ליום ראשון: האם אבלות שבצינעא נוהגת בשבת ?

וכל העם ממעטין בעסקים: וגבי אבלות אמרינן איפכא ר' יוסי אומר כל הנשים יתארו חוץ מן האלמנה מפני האיבול וכמה איבול שלשים יום ומשני רב אשי התם שאני בין אבלות חדשה לאבילות ישנה בין אבלות דרבים בין אבלות דיחיד. ומפרש רבינו תם שאני בין אבלות חדשה שאסור לארס מה שאין כן באבילות ישנה. דבמילי דיחיד הקילו טפי באבילות ישנה. אבל לענין משא ומתן שאני בין אבלות דיחיד שהתירו במשא ומתן באבילות דיחיד ובאבילות דרבים אסרו כל דבר שהרבים מתעסקים בו כגון משא ומתן דאיכא פירסום ויהא נראה כאינם חוששין להתאבל על ירושלים אלמא דבמילי דצנעא וביחיד יכול להיות שאנו מחמירין באבילות טפי מתשעה באב. והא דאמר' בפרק. (קמא) בפ"ד דתענית (דף ל.) כל מצות הנוהגות באבל נוהגות בתשעה באב היינו ביום תענית תשעה באב ועוד קולא אחרינא איכא תשעה באב מקום שנהגו שאסור לספר ולכבס כגון שבת שחל תשעה באב להיות בתוכה קתני התם ובחמישי מותר מפני כבוד שבת ובאבילות מקום שאסור לספר ולכבס לא התירו מפני כבוד שבת. ומיהו נכון להחמיר כדברי מורי אפי' הוא מקיל ואני מחמיר היה לנו לעשות כדבריו וכל שכן שהוא מחמיר ואני מקיל עכ"ל רבינו מאיר ז"ל.

מה היא נקודת המחלוקת אם אבלות שבצנעא נוהגת בתשעה באב שחל להיות בשבת? והנה כשהאור זרוע מוכיח שיטה שלו

הרא"ש בסימן ל"ב בא"ד אומר: ורבינו מאיר ז"ל כתב בהלכות אבלות שלו כתב ה"ר יצחק מוינ"א - זה האור זרוע - דתשעה באב שחל להיות בשבת אע"פ שאנו דוחין אותו עד למחר אותו היום אסור בתשמיש המטה. - לא רק בתשמיש המטה. אלא כל אבלות שבצינעא נוהגת. האור זרוע סובר שאבילות שבצנעא נוהגת אפילו ביום טוב. ר"ל מת לו מת ברגל. המלאת של אבלות מתחילה במוצאי יו"ט. מה היא ההלכה בתוך יו"ט. לפי הרמב"ם ביו"ט לא נוהג לא אבלות שבפרהסיא וגם לא אבלות שבצנעא. מפני שיו"ט הוא מופקע מאבלות. אבלות בצנעא נוהגת בשבת. אבל בעלי התוספות סוברים שיש אבלות בצנעא אפילו ביו"ט. אז סברת האור זרוע היא מכיוון שאבילות שבצנעא נוהגת בשבת ויו"ט, אז למה שאבילות שבצנעא לא תהיה נוהגת בתשעה באב שחל להיות בשבת? - מידי דהוי אקובר מתו ברגל שאנו דוחין אבלות עד אחר הרגל ואפילו הכי נוהג דברים שבצנעא ברגל אם כן הכא נמי גבי שבת זו גבי תשעה באב הוא כרגל ואסור בתשמיש המטה. ותשעה באב ואבל שייכי אהדדי כדאמר רב חסדא בפרק קמא דתענית (דף יג.) עכ"ל מורי. הדבר יצא מפי מורי הקדוש וכל עדת ישראל יעשו אותו כדי הוא בית א-לקינו לאבד עליו עונה אחת בשנה. אע"פ שיש לי להשיב דתשעה באב ואבילות חלוקים בכמה דברים כדאמר' בפרק החולץ (דף מג.) דשבת שחל תשעה באב להיות בתוכה אסור לכבס ומותר לארס וקודם הזמן הזה מותר לספר ולכבס ואסור לישא וליתן

קול בריסק

הגות ועיון מבית אבא

פה את ההלכה שאבלות שבצנעה נוהגת ברגל. שהרי אין רגל עולה למניין של אבלות. כשר"ל מת לו מת ברגל האבלות מתחילה אחרי הרגל. אז למה נוהגת ברגל אבלות שבצנעה? זה מה שהאור זרוע מסביר לנו. אנו מבינים למה אבלות שבצנעה נוהגת בשבת. אבל למה אבלות שבצנעה נוהגת ברגל? הרי ברגל עוד לא התחיל האבלות של שבעה. האבלות של שבעה מתחילה רק לאחר הרגל. אז רגל הוא בדיוק כמו תשעה באב שחל להיות בשבת. האבלות של תשעה באב מתחילה רק במוצאי שבת. זה בדיוק כמו במת לו מת ברגל שהאבלות של שבעה מתחילה רק לאחר הרגל. ובל זאת ברגל הגברא הוא אסור בדברים שבצנעה. אותו דבר שייך לגבי תשעה באב שחל להיות בשבת. אמנם האבלות של תשעה באב מתחילה רק לאחר שבת. אבל הגברא בכל זאת אסור בשבת בדברים שבצנעה. שתשעה באב שחל להיות בשבץ הוא כמו ההלכה באחד שר"ל מת לו מת ברגל.

וההסבר הוא ככה. מהו המעמד של הגברא כשר"ל מת לו מת בתוך הרגל? רוב הראשונים סוברים שיש ברגל סעודת הבראה. והבירייתא אומרת שהרבים מנחמים לו ברגל. יש ניחום אבלים ברגל. מה אנו רואים מזה? שהגברא הוא אבל גם ברגל. המניין והמלאת של אבלות אינה נוהגת ברגל. אבל הגברא הוא אבל גם ברגל. והאור זרוע אומר שאותו דבר הוא נכון לגבי תשעה באב. אמנם הניהוג אבלות הוא רק למחר ביום ראשון. האבל מונה שבעה ימים לאחר הרגל. וכשתשעה באב חל להיות בשבת מונים יום אחד של אבלות לאחר השבת. אבל כבר בשבת כל ישראל הם אבלים. ואנו רואים מההלכה של רגל שיש אבלות גם בלי מניין. יש איסורים של אבלות על הגברא אף שהמניין של אבלות עוד לא התחיל. אז בתשעה באב שחל להיות בשבת כבר בשבת כל ישראל הם אבלים. יש לכל ישראל אותו מעמד שיש לאבל בתוך הרגל. הניהוג אבלות אמנם עוד לא התחילה. אבל הגברא הוא אבל וממילא נוהגת אבלות של דברים שבצנעה. ולכן בתשעה באב שחל להיות בשבת יש אבלות של דברים שבצנעה. זה מה שהאור זרוע אומר. **מידי דהוי אקובר מתו ברגל שאנו דוחין אבלות עד אחר הרגל ואפילו הכי נוהג דברים שבצנעה ברגל. אם כן הכא נמי גבי שבת זו גבי תשעה באב הוא כרגל ואסור בתשמיש המטה. ותשעה באב ואבל שייכי**

לכאורה הוא היה צריך להזכיר ההלכה שבשבת אבלות שבצנעה נוהגת. אבל האור זרוע אינו מזכיר שבת. האור זרוע מזכיר ההלכה של רגל שגם ברגל נוהגת אבלות שבצנעה. ר"ל מת לו מת ברגל. המניין של שבעה אינו מתחיל עד מוצאי יו"ט. הרגל דוחה את המניין של שבעה עד לאחר הרגל. אבל הוא בכל זאת אסור ברגל בדברים שבצנעה. זו היא השיטה של האור זרוע ובעלי התוספות. אז האור זרוע אומר שזה צריך להיות אותו דבר כשתשעה באב חל להיות בשבת. אבל למה האור זרוע לא הביא באופן פשוט ההלכה שבשבת נוהגת אבלות שבצנעה? למה האור זרוע צריך להכניס פה רגל?

זה מפני שההלכה לגבי שבת איננה מוכיחה שום דבר לגבי תשעה באב שחל להיות בשבת. שההלכה היא ששבת עולה לימי אבלות. שבת הוא יום של אבלות. שבת עולה למניין שבעה. אם שבת לא היה עולה למניין שבעה אז אבלות של שבעה הייתה בלתי אפשרית. שאין שבעה ימי אבלות שאין שבת בתוכה. שבת עולה לימי אבלות. שבת הוא יום של אבלות. ומכיוון שהוא יום של אבלות לכן הוא אסור בדברים שבצנעה. בשבת אין ניהוג של אבלות שבפרהסיא. אבל יש בשבת ניהוג של אבלות שבצנעה. היום הוא יום של אבלות. לכן האור זרוע עצמו הבין שזה לא יכול להוכיח שום דבר לגבי תשעה באב שחל להיות בשבת שהוא אסור בדברים שבצנעה. כשתשעה באב חל להיות בשבת אז היום אבלות הוא למחר ביום ראשון. אז איך נוכיח שיש בשבת אבלות של דבר שבצנעה. הרי השבת אז הוא לא יום של אבלות. בשבת תוך שבעה הוא יום של אבלות. לכן מובן שבשבת נוהגת אבלות שבצנעה. אבל כשתשעה באב חל להיות בשבת אז האבלות של תשעה באב נדחית לאחר השבת. אז שבת הוא לא היום של אבלות. ומכיוון ששבת הוא לא היום של אבלות אנו היינו אומרים בשבת גם אבלות שבצנעה אינה נוהגת. לכן האור זרוע הביא

קול בריסק

הגות ועיון מבית אבא

מתחילה רק אחר הרגל. אבל יש ניחום אבלים כבר ברגל. אז אנו מבינים למה לפי המהר"ם מרוטנברג יש ניחום אבלים בתשעה באב. שלפי המהר"ם מרוטנברג יש גברא אבל בתשעה באב. אבל הרי לפי הרא"ש אין גברא אבל בתשעה באב. אז איך נאמר לפי הרא"ש שיש ניחום אבלים בתשעה באב?

ונראה יש שני גורמים בהלכה של ניחום אבלים. אם הגברא הוא אבל יש ניחום אבלים אף שעדיין אין ניהוג אבלות. אנו רואים את זה מההלכה שרבים מתעסקים עמו ברגל לנחמו. אבל יש ניחום אבלים גם כשיש רק ניהוג אבלות. אנו אמרנו שיש שתי הלכות בניחום אבלים. הלכה אחת היא מצווה של גמילות חסדים. זה מבוסס על ההלכה של והלכת בדרכיו. מה הוא מנחם אבלים אף אתה תהא מנחם אבלים. אבל יש עוד הלכה שניחום אבלים הוא חלק מניהוג אבלות. ניחום הוא חלק מניהוג אבלות. הוא קיום על ידי האבל. אם אחד יושב שבעה ואף אחד לא בא לנחם אותו אז הקיום של אבלות שלו הוא לא קיום של אבלות בשלימות. האבל לא השלים את הניהוג אבלות כדין וכדת. והא ראייה שהמקצת הין ככולו ביום שביעי של אבלות חל אחרי שיש ניחום אבלים. משקמו המנחמים. אז יש בניחום אבלים שני קיומים. יש קיום של חסד. הרמב"ם אומר שזה כמו ביקור חולים והכנסת כלה. אבל הוא גם קיום באבלות.

אנו שאלנו אם ניחום אבלות תלוי בגברא אבל או ניחום אבלים תלוי בניהוג אבלות? אנו אומרים שזה תלוי בשניהם. הקיום של גמילת חסד תלוי בגברא אבל. המצווה מצד ואהבת לרעך כמוך היא לנחם גברא אבל. מבחינה זו זה לא משנה אם השבעה כבר התחיל או השבעה עוד לא התחיל. אבל יש קיום נפרד בניחום אבלים שניחום אבלים הוא קיום באבלות. הוא קיום בניהוג אבלות. ממבט זה ניחום אבלים אינו תלוי בשם אבל אלא הוא תלוי בניהוג אבלות. ממילא בתשעה באב יש ניחום אבלים גם לפי המהר"ם מרוטנברג אף שלפי המהר"ם מרוטנברג אין בתשעה באב גברא אבל.

אנו הסברנו שלפי האור זרוע כשחל תשעה באב בשבת נוהגת אבלות שבצנעה מפני שהגברא הוא אבל. יש בשבת אבלות שבצנעה אף שהניהוג אבלות לגמרי נדחה עד למוצ"ש? כמו שיש אבלות שבצנעה ברגל

אהדיי כדאמר רב חסדא בפרק קמא דתענית (דף יג.). איך המהר"ם מרוטנברג מגיב לזה? המהר"ם מרוטנברג עונה שאין להשוות אבלות ישנה לאבלות חדשה. המהר"ם מרוטנברג מסכים עם האור זרוע בפרט אחד. אם בתשעה באב היה לא רק ניהוג אבלות אלא גם הגברא היו אבלים אז האור זרוע היה צודק. אז בתשעה באב שחל להיות בשבת אבלות שבצנעה הייתה נוהגת. אבל בתשעה באב שהוא אבלות אין אבלות של הגברא. יש ניהוג אבלות. יש איסורי אבלות. אבל הגברא אינו אבל. מכיוון שהגברא אינו אבל לכן אין בשבת אבלות שבצנעה. בקובר מת ברגל המניין של אבלות אמנם אינה מתחילה עד לאחר הרגל. אבל כבר ברגל יש לגברא שם של אבל. ומכיוון שכבריש לגברא שם של אבל לכן אבלות שבצנעה נוהגת ברגל אף שעדיין אין מניין של אבלות. אבל בתשעה באב הגברא הוא בכלל לא אבל. בתשעה באב יש רק ניהוג אבלות. הברייתא אומרת שדברים האסורים באבל אסורים בתשעה באב. בתשעה באב יש האיסורים של אבלות. אבל הגברא אינו אבל. ולכן כשתשעה באב חל להיות בשבת הרי הניהוג של אבלות אינו מתחיל עד למחר. אז מה יכול לגרום שבשבת יהיה איסור של דברים שבצנעה? הרי בתשעה באב באופן כללי אין גברא אבל. גם למחר הגברא לא יהא אבל. בתשעה באב בכלל אין גברא אבל. בתשעה באב יש רק ניהוג אבלות. אבל כשחל תשעה באב בשבת אז אין בשבת ניהוג אבלות. ממילא בשבת לא תהיה נוהגת אפילו אבלות שבצנעה. כשתשעה באב חל להיות בשבת אין שום סיבה שאבלות שבצנעה תהיה נוהגת בשבת.

אנו מכניסים את זה פה מפני שאנו אמרנו שאמירת נחם היא מצווה של ניחום אבלים. והרי ניחום אבלים אינו תלוי בניהוג אבלות. שהרי יש ניחום אבלים גם ברגל. ניחום אבלים תלוי בגברא אבל. לכן כשר"ל מת לו מת ברגל רבים מתעסקים עמו לנחמו ברגל. הקבורה הייתה ברגל. השבעה אמנם

קול בריסק

הגות ועיון מבית אבא

וארבע שעות. לפי האור זרוע הוא אבל לארבעים ושמונה שעות. זה דבר חריג.

אפשר למצוא תמיכה לשיטה של האור זרוע בהלכה בשולחן ערוך. השו"ע אומר (מקור ההלכה הוא רבינו יעב"ץ) תשעה באב שחל להיות בשבת ונדחה ליום ראשון אז בעל ברית מתפלל מנחה בעוד היום גדול ואינו משלים תעניתו מפני שיו"ט שלו הוא. זה מבוסס על הגמרא בתענית דא"ר אליעזר (בן) צדוק אני מבני בניו של סנאב בן בנימין ופעם אחת חל ט' באב להיות בשבת ודחינוהו לאחר השבת והתענינו בו ולא השלמנוהו מפני שיו"ט שלנו הוא. היו"ט של הבאת עצים של בני בניו של סנאב בן בנימין היה ב' באב. לא בתשעה באב. אלא שנה אחת תשעה באב חל להיות בשבת והצום נדחה ליום ראשון. אז הייתה התנגשות בין הצום ליו"ט של עצים של בני בניו של סנאב בן בנימין. אז הם לא השלימו את התענית מפני שזה היה יו"ט שלהם. ופעם אחת חל ט' באב להיות בשבת ודחינוהו לאחר השבת והתענינו בו ולא השלמנוהו מפני שיו"ט שלנו הוא. השולחן ערוך (רבינו יעב"ץ) באו"ח סימן תקנ"ט אומר שזה שייך גם לגבי בעל ברית. כשחל תשעה באב להיות בשבת ונדחה ליום ראשון אז הבעל ברית מתענה ואינו משלים תעניתו מפני שיו"ט שלו הוא. אנו מבינים את זה לגבי בעל ברית. אבל האחרונים אומרים שזה שייך לא רק לבעל ברית אלא זה שייך גם לגבי הסנדק וגם לגבי המוהל. ואנו לא מבינים את זה לגבי הסנדק ולגבי המוהל. אנו היינו אומרים שהבעל ברית מותר לו לאכול אפילו קודם הברית. אבל למוהל יהיה מותר לאכול רק לאחר הברית. שמי יכול להבטיח שמי שמיועד להיות המוהל באת יהיה המוהל. הבעל ברית מחויב למול את בנו ולכן זה יו"ט שלו גם קודם הברית. האב הוא מחויב למול את בנו. וביום השמיני ימול את בשר ערלתו. האב חייב למול את בנו. אבל הסנדק לא חייב להיות הסנדק. הסנדק הוא אדם זר למילה זאת. אלא שהסנדק יהיה מעורב במילה זאת. אבל מתי הוא יהיה מעורב במילה זאת? רק לאחר המילה. רק לאחר שהוא היה הסנדק. וכן לגבי המוהל. המוהל הוא בוודאי מעורב במילה זאת. אבל מתי הוא נהיה מעורה במילה זאת? רק לאחר המילה. רק לאחר שהוא היה המוהל. אז זה נהיה יו"ט שלו כמו הבעל ברי. אבל זה רק לאחר המילה ולא קודם המילה. מה יהיה אם המוהל ירחץ

אף שהניהוג אבלות לגמרי נדחה עד לאחר הרגל. אבל שאלה אחרת מתעוררת לגבי הפסק של האור זרוע שאבלות שבצנעה נוהגת בשבת כשתשעה באב חל להיות בשבת. הרי תשעה באב נדחה עד לאחר השבת. אז תשעה באב לגמרי נדחה עד לאחר השבת. כשהעבירו את הצום של תשעה באב ליום ראשון אז הם העבירו את הצום לגמרי ליום ראשון. אבל האור זרוע לא סובר ככה. האור זרוע אומר שהקיום של אבלות נדחה עד ליום ראשון. אבל הגברא הוא גברא אבל כבר בשבת. והמהר"ם מרוטנברג עונה שבתשעה באב הגברא אינו גברא אבל ממילא אם אין קיום אבלות אז אין בכלל אבלות. שבכלל אין גברא אבל בתשעה באב. אבל נניח שהאור זרוע צודק בזה. הגברא הוא אבל גם בתשעה באב. שבתשעה באב יש לא רק ניהוג וקיום אבלות אלא יש בתשעה באב גם גברא אבל. אבל מתי יש בתשעה באב גברא אבל? רק כשתשעה באב לא חל בשבת. כשתשעה באב חל בשבת אז אין בשבת ניהוג אבלות וגם אין בשבת גברא אבל מפני שהצום של תשעה באב נדחה לגמרי ליום ראשון. הגברא אז יהיה גברא אבל ביום ראשון ולא בשבת. כנראה שהאור זרוע סובר כשתשעה באב חל בשבת היום התענית לא נדחה ליום ראשון. רק הקיום של התענית נדחה ליום ראשון. המהר"ם מרוטנברג אינו אומר שום דבר על זה. האור זרוע סובר שהתשעה באב לא נדחה ליום ראשון. רק הקיום של התשעה באב נדחה ליום ראשון. אבל הקיום של תשעה באב נשאר בשבת. אבל הקיום של תשעה באב נדחה ליום ראשון. זה מעין הלכה של תשלומין. נמצא לפי האוסר זרוע כשתשעה באב חל בשבת הגברא הוא אבל לשני ימים. אי אפשר לומר שהוא לא יהיה אבל ביום ראשון. אז הוא אבל לשני ימים. הוא אבל בשבת וביום ראשון. זה כבר יסוד אחר. שאפילו נניח כמו האור זרוע שהגברא בתשעה באב באופן כללי הוא אבל, אבל הוא לא אבל לארבעים ושמונה שעות. הגברא הוא אבל רק לעשרים

קול בריסק

הגות ועיון מבית אבא

להם בעיה של התנגשות בין יו"ט שלהם לצום של תשעה באב. אבל אין הכי נמי אם יו"ט שלהם היה בתשעה באב אז הייתה בדיוק אותה בעיה כשתשעה באב הוא בזמנו. וגם אז היינו אומרים שיו"ט שלהם דוחה את השלמת הצום של תשעה באב.

השולחן ערוך (רבינו יעב"ץ) מפרש את הסיפור בברייתא שהיו מתענים ולא משלימים תעניתם רק מפני שתשעה באב היה נדחה. הסיבה למה לא השלימו את התענית הייתה מפני שתשעה באב היה נדחה. רק מפני זה לא השלימו את התענית. אבל אין לזה הוכחה מדברי הברייתא. זה רק שסיפור הדברים ככה היה. היו"ט שלהם של קרבן עצים היה ב"י באב. לכן כשתשעה באב היה בזמנו לא הייתה להם שום בעיה. ולכן הברייתא מדברת כשתשעה באב היה נדחה. אבל אין הכי נמי אם היו"ט שלהם היה בתשעה באב עצמו אז גם בתשעה באב בזמנו היו מתענים ולא משלימים תעניתם. אז זה רק במקרה שהיה מדובר כשתשעה באב היה נדחה. אבל השולחן ערוך (רבינו יעב"ץ) פירש את הברייתא שזה לא היה רק במקרה שתשעה באב היה נדחה. אלא עיקר הדין של הברייתא שהם לא היו צריכים להשלים תעניתם הוא מפני שתשעה באב היה נדחה. כשתשעה באב אינו נדחה אז אין ההיתר הזה לא להיות משלימים תעניתם.

אנו היינו אומרים כשתשעה באב חל להיות בשבת ונדחה לאחר השבת הפירוש הוא שתשעה באב בעצם חל לאחר השבת. התשעה באב הוא לא בתשעה באב אלא הוא ב"י באב. התשעה באב עבר ל"י באב. ואם נאמר ככה לא יהיה שום הבדל אם תשעה באב הוא בזמנו או תשעה באב הוא נדחה. גם כשתשעה באב הוא נדחה הוא תמיד נחשב בזמנו. שאז "י באב הוא זמנו. שאז תשעה באב חל ב"י באב. אבל השולחן ערוך (רבינו יעב"ץ) אומר שתשעה באב בזמנו שונה בדינו מתשעה באב שהוא נדחה. השולחן ערוך (רבינו יעב"ץ) מחלק בין תשעה באב בזמנו לתשעה באב שלא בזמנו. כנראה שהשולחן ערוך (רבינו יעב"ץ) סובר כשתשעה באב חל בשבת יום התענית לא עובר ל"י באב. הקיום של התענית עובר ל"י באב. אבל יום התענית אינו עובר ל"י באב. תשעה באב נשאר יום התענית למרות זה שהוא בשבת. אלא שהקיום של התענית הוא ב"י באב. ולכן יש הבדל בין תשעה באב

וילבש בגדי שבת ואח"כ אדם אחר יהיה המוהל? הסנדק והמוהל הם לא בעלי דבר על היו"ט של המילה. אחרי שהוא היה המוהל אז זה כן יו"ט שלו. אחרי שהוא היה הסנדק זה כן יו"ט שלו. אז הם יכולים לשבור את התענית. אבל לא קודם. הסנדק קודם המילה הוא אדם זר לגבי מילה זאת.

אבל השולחן ערוך (רבינו יעב"ץ) אומר הלכה זאת רק כשתשעה באב חל להיות בשבת ונדחה ליום ראשון. אבל כשתשעה באב חל ביום חול אז אין את הקולא הזאת שבעל ברית מתענה ואינו משלים תעניתו. כשתשעה באב הוא נדחה אז הבעל ברית אינו משלים תעניתו. אבל כשתשעה באב הוא לא נדחה אז גם בעל ברית צריך להשלים תעניתו. כשתשעה באב הוא בזמנו אז אין התענית נדחית בכלל עבור הבעל ברית. כשתשעה באב הוא בזמנו אז אין התענית בכלל נדחית עבור יו"ט שלו.

אין מגמרא הוכחה לחילוק זה בין תשעה באב בזמנו לתשעה באב שנדחה ליום ראשון. הברייתא אמנם מדברת כשתשעה באב נדחה ליום ראשון. אבל יכול להיות שזה רק מפני שסיפור הדברים ככה היה. שהיו"ט שלהם היה ב"י באב. כשתשעה באב היה בזמנו אז לא הייתה התנגשות בין יו"ט שלהם לתשעה באב. מפני שהיו"ט שלהם היה ביום אחרי תשעה באב. ההתנגשות בין יו"ט שלהם לתשעה באב הייתה רק כשתשעה באב נדחה ליום ראשון. וככה היה סיפור הדברים. פעם תשעה באב היה נדחה ואז הייתה התנגשות בין יו"ט שלהם לתשעה באב. אבל אם הייתה התנגשות בין יו"ט שלהם לתשעה באב בזמנו גם אז היינו אומרים שמתענים ואינם משלימים תעניתם. אלא שהברייתא אומרת לנו סיפור הדברים. היו"ט שלהם היה ב"י באב. אז בדרך כלל לא הייתה בעיה עם תשעה באב. בדרך כלל לא הייתה התנגשות בין יו"ט שלהם לתשעה באב. אלא קרה פעם אחת שתשעה באב היה נדחה ל"י באב. מפני שתשעה באב חל להיות בשבת. ואז הייתה

מרוטנברג סובר שבתשעה באב אין הלכה
של גברא אבל.

קול בריסק

הגות ועיון מבית אבא

בזמנו לתשעה באב שלא בזמנו. הצום
בתשעה באב בזמנו אינו נדחה כלל על ידי
יו"ט שלו של בעל ברית. אבל כשתשעה באב
הוא שלא בזמנו אז יום התענית הוא בשבת
וקיום התענית הוא למחר. וזה כשיטה של
האור זרוע שאם יום התענית היה עובר ל'
באב אז בשבת לא היה איסור של דברים
שבצנעה.

אנו רואים יסוד לדברים אלו בשאלה
כשתשעה באב חל להיות בשבת אם כל
השבוע אסור מדין שבוע שחל בו. אם יום
התענית עובר ל' באב אז אין כל השבוע
נחשב לשבוע שחל בו. אבל אם יום התענית
נשאר בט' באב והיינו בשבת אז לכל השבוע
יש דין של שבוע שחל בו. ככה סובר האור
זרוע שאז שבת הוא יום של אבלות. רק קיום
התענית נדחה ל' באב. אז כל השבוע נחשב
לשבוע שחל בו. אנו רואים צרור של הלכות
שתלוי בבעיה זו כשתשעה באב חל בשבת
אם יום התענית עובר ל' באב או יום התענית
נשאר בתשעה באב אף שהוא שבת ורק
הקיום של התענית נדחה ל' באב. השאלה
היא אם יום התענית נדחה או רק הקיום של
התענית נדחה? יש כמה הלכות שתלויות
בשאלה זו. אם יום התענית אינו נדחה ורק
הקיום של התענית נדחה אז בשבת צריך
להיות איסור של דברים שבצנעה. וגם יש
נפקא מינה בהלכה שיו"ט של בעל הברית
דוחה את התענית שבעל הברית אינו צריך
להשלים תעניתו. והשאלה היא אם זה ככה
רק כתשעה באב הוא נדחה או הדין הוא ככה
גם כשתשעה באב חל בזמנו. וגם ההלכה של
שבוע שחל בו כשתשעה באב הוא שבת
תלויה בשאלה זו. יותר מסתבר לא כמו האור
זרוע. שאם נאמר כמו האור זרוע אז נמצא
שתשעה באב נמשך לארבעים ושמונה
שעות. קשה לומר שהאבלות של תשעה באב
נמשכת לארבעים ושמונה שעות. אבל זה
השיטה של האור זרוע. והמהר"ם מרוטנברג
חולק על האור זרוע מסיבה אחרת. המהר"ם